Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO - PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 52 (98) Warszawa, 24 grudnia 1938 r. Rok III

TREŚĆ:

A. WEBER
Adwokat

WYKONANIE USTAWY O ULGACH INWESTYCYJNYCH *)

(dokończenie)

VII. Ulgi dla nowowznoszonych budowli

W przedmiocie ulg dla nowowznoszonych budowli, rozporz. wykon. m. in. wyjaśnia niektóre przepisy, które mogłyby nasuwać wątpliwości.

Zwolnienie od podatku od nieruchomości przez okres 15 lat (za-

*) Ob. OBP. nr 51 z 1938, str. 809.

miast 10) dotyczy według ustawy (art. 24 ust. 2) „budowli oraz części dobudowanych, zawierających lokale mieszkalne nie większe niż trzyizbowe... jednakże tylko w stosunku do przychodu z lokali mieszkalnych“. Z tego przepisu nie można było by wyprowadzić stanowczego wniosku, że ulga w większym zakresie (15 lat) wcale nie służy, jeżeli w budowli znajdują się także lokale mieszkalne większe niż trzyizbowe. Wątpliwości usuwa rozporz., stanowiąc, że na czas trwania zwolnienia nie ma wpływu jedynie istnienie lokali niemieszkalnych. „Istnienie w takiej budowli lub części dobudowanej choćby jednego lokalu (mieszkalnego), składającego się z więcej niż z trzech izb, uzasadnia tylko dziesięcioletnie zwolnienie od podatku od nieruchomości” (§ 58).

O ile chodzi o dziesięcioletnie zwolnienie od podatku dochodu z nowowznoszonych budowli, a mianowicie z lokali nie większych niż dwuizbowych (art. 27), ulga ta służy w ciągu 10 kolejnych lat podatkowych, poczynając od roku podatkowego, obejmującego rok operacyjny, w którym budowa została wykończona (§ 65). W ten sposób zostało wyjaśnione nieścisłe określenie w art. 27 początku dziesięcioletniego okresu („do końca dziesiątego roku podatkowego *od chwili* ukończenia budowy“).

Przez wykończenie budowy lub dobudowy rozumie się wykonanie wszystkich robót związanych z budową lub dobudową z wyjątkiem zewnętrznego tynkowania lub licowania, albo też oddanie wszystkich lokali w używanie (§ 56).

VIII. Ulgi dla nabywców pojazdów mechanicznych i statków powietrznych

W zakresie *ulg dla nabywców pojazdów mechanicznych i statków powietrznych* istotnym jest przepis, że ulga służy w stosunku do wszystkich pojazdów i statków, nabytych przez tę samą osobę, *bez względu na ich ilość* (§ 74). Rozporządzenie omawiane idzie więc dalej od poprzedniego, według którego ponowne przyznanie ulgi mogło nastąpić dopiero po wykazaniu się dowodem, że pojazd uległ zniszczeniu ponad 80% ceny nabycia *).

W myśl § 75 przez *cenę nabycia* pojazdu rozumie się cenę jego w stanie gotowym do użytku według przeznaczenia. Stąd wynika, że potrąceniu z podatku podlega w odnośnej części również koszt zakupionej oddzielnie karoserii, choćby nawet nie u tego samego sprzedawcy.

Ustawa nie przewiduje przypadku zastrzeżenia własności pojazdu na rzecz sprzedawcy. W razie zapłacenia ceny gotówką zastrzeżenie takie jest obojętne, ponieważ obowiązuje ono normalnie do czasu uiszczenia całej ceny kupna, ulga zaś przysługuje dopiero od tego momentu (art. 38). Wobec tego jednak, że również wręczenie wekslu uważa ustawa za całkowite uiszczenie ceny (art. 38), należało w konsekwencji unormować skutki aktualnego w tym przypadku zastrzeżenia prawa własności dla sprzedawcy do chwili zapłacenia weksli. Czyni to rozporządzenie, stanowiąc (§ 75), że zastrzeżenie, o którym mowa, nie wstrzymuje prawa do ulgi. W braku tego przepisu wykonawczego można by-

*) Por. OBP, 1938, str. 715.

ło by dojść do innego wniosku, a to na podstawie art. 35, który przyznaje ulgę w razie „nabycia na własność" pojazdu mech. lub statku powietrznego.

IX. Prawo potrącenia kosztów inwestycji z dochodu podatkowego

Omawiając w innym miejscu zakres zastosowania ulgi w pod. doch., polegającej na *potrąceniu kosztów inwestycji z dochodu*, zacytowaliśmy uzasadnienie rządowe do ustawy o ulgach inwestycyjnych, według którego prawo potrącenia służy tylko tym osobom fizycznym, które w momencie podjęcia inwestycji mają już pewne źródła dochodowe i dochód z tych źródeł obracają na te właśnie inwestycje. Doszliśmy wówczas do wniosku, że wymaganiom ustawy staje się zadość, jeśli koszty inwestycji tylko w minimalnej części będą poniesione z dochodu osiągniętego z posiadanych uprzednio źródeł, wobec czego warunek posiadania tych źródeł nie jest w ogóle usprawiedliwiony. Rozporządzenie w tym przedmiocie odnośnie osób fizycznych nic nie stanowi. Ponieważ jednak w § 12 wymaga, idąc dalej niż ustawa (art. 21 ust. 4). aby *osoba prawna, roszcząca sobie prawo do omawianej ulgi, nie tylko istniała już w chwili podjęcia inwestycji, lecz aby również miała uprzednio inne źródła dochodu,* dojść trzeba do wniosku, że a contrario osoby fizyczne nie muszą, w rozumieniu rozp. wyk., mieć jakiekolwiek źródła dochodu w chwili przystąpienia do inwestycji. Warunek prowadzenia prawidłowych ksiąg, od którego ustawa uzależnia przyznanie ulgi (art. 1 ust. 1, art. 9, art. 12, art. 16 ust. 1) odnosi się zatem widocznie jedynie do zakładawych przedsiębiorstw *).

X. Realizowanie prawa do ulg

Rozporządzenie rozwija i uzupełnia normy ustawowe o postępowaniu, zmierzającym do zrealizowania prawa do ulg.

O ile chodzi, w szczególności, o potrącenie z dochodu (Dz. I) wydatków na wyróżnione przez ustawę inwestycje, to zgodnie z art. 23, odnoszącym się do inwestycji przemysłowych, płatnik potrąca odnośną sumę w zeznaniu za właściwy rok, dołączając do zeznania zestawienie inwestycji i ich kosztów wzgl. dane dotyczące objętych udziałów lub akcji. Urząd skarbowy wzgl. izba skarbowa, stosownie do właściwości, wymierza podatek tak, jak gdyby ulga nie służyła (§ 47). Równocześnie w postępowaniu wymiarowym bada się zestawienie inwestycji i ich kosztów, przeprowadzając w razie potrzeby odpowiednie dochodzenie. Odmowa potrącenia nie jest dopuszczalna, jeżeli władza nie zażądała uprzednio złożenia wyjaśnień co do konkretnych okoliczności w zakreślonym przez nią terminie. W wyniku tego specjalnego postępowania doręcza się płatnikowi postanowienia o uldze równocześnie z nakazem płatniczym na pod. dochod. za ten sam rok operacyjny.

Płatnicy pod. dochod. (Dz. II) i pod. specjalnego, którym służy ulga z tytułu nabycia akcji lub udziałów, powinni wnieść podanie o zwrot podatku w czasie od 1 stycznia do 15 kwietnia roku następującego po roku, w którym nabyto akcje lub udziały, chyba że już przed

*) OBP. 1938, str. 380.

upływem tego roku wynagrodzenia pokrywają sumę zapłaconą za akcje lub udziały. W odpowiedzi na podanie doręcza się postanowienie o uldze.

Władza komunikuje również postanowienie odmowne.

Od powyższych postanowień służy odwołanie (§ 52) do władzy bezpośrednio wyższej.

W analogiczny sposób postępuje się przy potrąceniu kosztów nowej budowli lub dobudowy (§ 72) i kosztów nabycia pojazdu lub statku (§ 77).

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO USTAWY O ULGACH INWESTYCYJNYCH

(ciąg dalszy)

Do art. 1 ust. (3).

§ 6. (1) Jako pomocnicze dla przemysłu fabrycznego ustala się rzemiosła następujące: 1) bednarstwo, 2) kołodziejstwo, 3) stolarstwo karoseryjne i modelarskie, 4) kowalstwo, 5) kotlarstwo, 6) mosiężnictwo, 7) ślusarstwo, 8) ślusarstwo precyzyjne (mechanictwo), 9) ślusarstwo samochodowe, 10) tokarstwo maszynowe, 11) wyrób szkieł i narzędzi optycznych, 12) powroźnictwo, 13) szczotkarstwo, 14) cholewkarstwo, 15) blacharstwo z wyjątkiem budowlanego, 16) elektrotechnikę samochodową (instalacyjno-reperacyjną), 17) spawalnictwo, 18) drykierstwo i 19) reparację pneumatyków.

(2) Osobom, które na obszarze Centralnego Okręgu Przemysłowego założą przedsiębiorstwa rzemieślnicze, wymienione w ust. (1) albo takież przedsiębiorstwa rzemieślnicze, istniejące już na tym obszarze, powiększą, służy jedynie ulga, przewidziana w art. 4 ust. (1) pkt 1). Ulga ta służy tym osobom z samego prawa w stosunku do inwestycji dokonanych w okresie od dnia 15 kwietnia 1938 r. do dnia 31 grudnia 1942 r., pod warunkiem posługiwania się siłą motoryczną oraz prowadzenia prawidłowych ksiąg w rozumieniu art. 81 ordynacji podatkowej.

(3) W zakresie rozmiaru ulg w podatku dochodowym i trybu ich stosowania stosuje się odpowiednio przepisy art. 5 ust. (1), art. 21 ust. (3) i (5), art. 22 i art. 23 ust. (1) i (3) oraz wydane na ich podstawie przepisy rozporządzenia niniejszego.

Do art. 2 ust. (1) pkt 1).

§ 7. Za zakład elektryczny uważa się zgodnie z art. 6 ustawy elektrycznej z dnia 21 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 17, poz. 98) urządzenie służące do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania lub rozdzielania energii elektrycznej.

Do art. 2 ust. (1) pkt 2).

§ 8. Warunek ujęty w wyrazy „gazowni produkujących ponad 500.000 m^3 gazu świetlnego rocznie" jest spełniony już przez to, że gazownia posiada zdolność produkowania ponad 500.000 m^3 gazu świetlnego rocznie.

Do art. 2 ust. (1) pkt 19) i art. 17.

§ 9. Za stalownie uważa się zakłady hutnicze produkujące wszelkiego rodzaju

stal w piecach hutniczych systemem martenowskim, thomasowskim lub bessemerowskim. bądź w piecach tyglowych lub elektrycznych.

Do art. 2 ust. (1) pkt 36).

§ 10. Za wytwórnie włókiennicze uważa się zakłady wytwarzające lub przetwarzające wszelkie surowce włókiennicze prócz juty, sizalu i manilli, na półfabrykaty i gotowe wyroby włókiennicze oraz zakłady służące do uszlachetniania tych surowców.

Do art. 2 ust. (2).

11. Wykaz przedsiębiorstw ustalony w art. 2 ust. (1) uzupełnia się wytwórniami kazeiny włókienniczej.

Do art. 4, 10, 14, 18 i 21 ust. (4).

12. Prawo potrącenia kosztów inwestycji z dochodu podatkowego, przewidziane w art. 4 ust. (1) pkt 1), art. 10. 14 ust. (1) pkt 1) i art. 18, służy tylko tym osobom prawnym, które istniały i posiadały źródła dochodu przed założeniem przedsiębiorstw, wymienionych w rozdziałach I — IV ustawy. Nie służy ono natomiast tym osobom prawnym, które dopiero będą tworzone w okresie obowiązywania ustawy celem prowadzenia tych przedsiębiorstw i dla których te przedsiębiorstwa będą pierwszym źródłem dochodu. Prawo do ulg pozostałych, przewidzianych w art. 4 ust. (1) pkt 2)—7), art. 4 ust. (2), art. 14 ust. (1) pkt 2) oraz w art. 15 i 19, służy wszystkim osobom prawnym, wymienionym zarówno w zdaniu pierwszym, jak i w zdaniu drugim paragrafu niniejszego.

Do art. 4 ust. (1) pkt 1).

§ 13. Prawo potrącenia z dochodu podatkowego kosztów nabycia gruntów oraz kosztów nakładów, przewidzianych w art. 4 ust. (1) pkt 1), służy o tyle, o ile nabycie gruntów nastąpiło lub nakłady poczyniono najwcześniej dnia 15 kwietnia 1938 r., a najpóźniej w dniu upływu terminu trzyletniego, zakreślonego w art. 1 ust. (2).

Do art. 4 ust. (1) pkt 1), art. 10 i 18.

§ 14. (1) Przez „wzniesienie budynków i innych budowli" należy rozumieć całokształt czynności potrzebnych do powstania budynku bądź innej budowli. Nie można więc potrącić kosztów przebudowy budynku bądź innej budowli.

(2) Przez dobudowę rozumie się przybudowę lub nadbudowę.

(3) Przez koszty nabycia maszyn i urządzeń rozumie się również koszty transportu, cła itp. koszty, związane z wejściem w posiadanie tych maszyn i urządzeń.

(4) Założenie lub powiększenie przedsiębiorstwa w nieruchomości dzierżawionej, w budynkach lub innych budowlach nabytych albo przy użyciu częściowo maszyn lub urządzeń używanych, nie pozbawia osoby interesowanej w całości prawa do ulg. W tym przypadku osoba interesowana nie może jedynie potrącić z dochodu podatkowego, w szczególności, kosztów nabycia budynków lub innych budowli oraz kosztów nabycia i zainstalowania maszyn lub urządzeń używanych; służy jej natomiast prawo potrącenia kosztów nabycia i zainstalowania maszy i urządzeń nowych (nieużywanych) oraz prawo do ulg, wymienionych w pozostałych punktach art. 4 ust. (1) lub w art. 19.

(cdn)

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

87.

UPRAWNIENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI ODWOŁAWCZEJ DO ZASKARŻENIA ORZECZENIA.

Skoro przewodniczący komisji odwoławczej jest za stan jej akt w pierwszej linii odpowiedzialny, nie może on w skardze do NTA skutecznie zarzucać, że władza pozwana orzekała na podstawie niedostatecznego stanu akt.

NTA, 19 września 1938, l. rej. 3629/36.

Z uzasadnienia: Kwestia poruszonej w skardze prowizji pośrednika mogłaby wchodzić w grę tylko co do ceny, uzyskanej za tę ilość mąki, a nie za ilość mąki, na którą opiewa karta umowy. Według karty umowy za tę ilość mąki przypadała suma 3916 zł i ta cena podlegałaby wpisaniu do ksiąg, gdyby podstawą wpisu była istot nie karta umowy. W tym wypadku atoli ta sama cena podlegałaby wpisaniu do ksiąg odbiorcy, tj. F., który jednak wpisał do swoich ksiąg, jak to wynika z odpisu konta T., cenę kupna w wysokości 3960 zł. Z protokołów, spisanych dnia 7 stycznia 1935 z pośrednikiem w sprzedaży mąki B. oraz urzędnikiem T.—Z., na które się skarga powołuje, wynika, że T. wypłacił B. za pośrednictwo 88 zł, a więc różnicę zaksięgowanych u T. i F. cen, z czego by należało wznosić, że transakcja doszła do skutku nie na podstawie cen uwidocznionych w karcie umowy lecz na podstawie ceny uwidocznionej w księgach F. W tym wypadku i w księgach T. podlegałaby wpisaniu cena w wysokości 3960 zł, gdyby umowa z F. opiewała na tę cenę. Jak wynika z akt, umowa zawierana była przez pośrednika. Dla oceny więc spornego zagadnienia wobec stwierdzonego w aktach braku innych poza umową giełdową pisemnych dokumentów miarodajne być może zeznanie pośrednika co do treści umowy, które w tym względzie nie potwierdza bez reszty tezy skargi. Stan akt nie daje więc dostatecznego wyjaśnienia w tym względzie i nie pozwala na wysnucie wniosku, że transakcja nie była zawarta za cenę, uwidocznioną w księgach T. Jest więc możliwe, że wypłacona B. prowizja nie wchodzi w cenę kupna. *Wobec tego też stan akt nie pozwala na wysnucie wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest w tym punkcie niezgodne z prawem. Skoro zaś skarżący, jako przewodniczący Komisji Odwoławczej, jest za stan akt w pierwszej linii odpowiedzialny, to nie mógłby on nawet skutecznie zarzucać, że władza pozwana orzekała na podstawie niedostatecznego stanu faktycznego.*

W tym stanie rzeczy należało skargę oddalić jako nieuzasadnioną.

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 10 LISTOPADA 1938 R. L. D. V. 27176/2/38

w sprawie skapitalizowania zaległych odsetek, które nie zawsze jest równoznaczne z osiągnięciem przychodu z kapitałów.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 32 z 1938 r., poz. 772).

Wyciąg

z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 2 czerwca 1938 r. l. rej. 4817/36.

— — — — — — — — — — —

O ile chodzi o kwestię zakwalifikowania skapitalizowania zaległych odsetek w umowie z dnia 23 grudnia 1931 jako dochodu podlegającego opodatkowaniu, to stwierdzić należy, że sama forma cywilno prawnego uregulowania sprawy zaległych odsetek nie przesądza kwalifikacji tego faktu pod kątem widzenia przepisów o podatku dochodowym. Jeżeli bowiem wierzyciel, wbrew treści umowy pożyczkowej i wbrew swej woli, z przyczyn leżących w woli dłużnika lub w jego stosunkach materialnych, należnych mu odsetek faktycznie w umówionych terminach nie otrzymuje i z tego powodu godzi się na ich skapitalizowanie i spłatę ratalną, to bez względu na tę prywatnoprawną formę danego aktu stanowi to pod względem gospodarczym odroczenie spłaty zaległych odsetek. Tym samym kapitalizacja taka nie może być traktowana jako „osiągnięcie przychodu w pieniądzach lub wartościach pieniężnych” w rozumieniu art. 6 ustawy o podatku dochodowym.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. J. Lubowicki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 15 LISTOPADA 1938 R. L. D. V. 27922/3/38

w sprawie podatku od nieruchomości, przypadającego od nieruchomości, zajętych przez przedsiębiorstwa związków i instytucji wyznaniowych.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 32 z 1938 r., poz. 773).

Wyciąg

z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 4 października 1938 r. l. rej. 5722/37 w sprawie ze skargi Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Jarosławiu.

— — — — — — — — — — —

O ile chodzi o spór merytoryczny, to pozwana władza uznała łaźnię za niepodpadającą pod zwolnienie podatkowe, przewidziane w art. 2 p. 2 dekretu z 14 stycznia 1936 r. poz. 14 Dz. Ust., z tego powodu, że łaźnia ta stanowi przedsiębiorstwo — wobec prowadzenia w niej kąpieli za opłatami. Natomiast strona skarżąca, powołując się na to, że w danym wypadku zachodzą wszystkie warunki zwolnienia podatkowego, przewidziane w wyżej wspomnianym przepisie, stoi w szczególności na tym stanowisku, że okoliczność pobierania przez nią opłat od kąpieli z punktu widzenia tego przepisu jest obojętna.

Otóż stanowisko strony skarżącej, byłoby słuszne o tyle, o ile chodziłoby o opłaty, uiszczane przez ludność żydowską, korzystającą z łaźni, jako łaźni rytualnej w granicach organizacji gminy wyznaniowej żydowskiej. Jak to bowiem Najwyższy Trybunał Administracyjny orzekł już i uzasadnił w wyroku z dnia 22 czerwca 1938 r. L. Rej. 4973/36 w sprawie gminy miejskiej Kartuzy sam moment pobierania opłat nie wystarcza dla zakwalifikowania odnośnej instytucji, jako przedsiębiorstwa, o ile opłaty nie mają charakteru opłat prywatno prawnych, pobieranych dla celów zysku gospodarczego i będących wyrazem kupieckiej, względnie prywatno-prawnej działalności instytucji względnie jej właścicieli. Jak to zaś wynika z art. 3 i 48 przepisów o organizacji gmin wyznaniowych żydowskich (vide rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 5 kwietnia 1928 r., poz. 500 Dz. Ust.) opłaty pobierane przez skarżącą gminę za używanie łaźni rytualnej przez żydów nie mogą być uznane zą mające powyższy prywatno-prawny względnie kupiecki charakter.

Jednakże w aktach sprawy niniejszej znajduje się zeznanie przedstawiciela skarżącej gminy z dnia 12 lutego 1937 r., w którym między innymi jest stwierdzone, że z łaźni korzystają również w niedziele pojedyncze osoby pochodzenia nieżydowskiego za opłatą normalną, obowiązującą żydów i że dla celów rytualnych służy jedynie mały basen, podczas gdy inne urządzenia łaźni dostępne są za opłatą dla ludności nieżydowskiej. Gdy zaś powyższa działalność łaźni w zakresie ludności nieżydowskiej — jako świadczenie odpłatne dla tej ludności nie znajduje innej podstawy jak prywatnoprawną, a ze swej natury gospodarczej ma u podstawy względy dochodowości względnie zysku, to z tego punktu widzenia opłaty za kąpiele, pobierane przez łaźnię względnie skarżącą gminę, nadają jej charakter przedsiębiorstwa.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. Lubowicki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 24 LISTOPADA 1938 R. L. D. V. 27312/4/38

w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1939.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 32 z 1938 r., poz. 775).

Na podstawie art. 39 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 46, poz. 339) Ministerstwo Skarbu zarządza, co następuje:

Przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1939 płatnikom przysługują ulgi w takim samym zakresie, w jakim ulgi te zostały przyznane okólnikiem z dnia 26 listopada 1937 r. L. D. V. 39640/4/37 w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1938 (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 31, poz. 900) *).

Ilekroć w cytowanym okólniku z dnia 26 listopada 1937 r. przytoczone są okoliczności faktyczne lub terminy, właściwe dla lat 1936, 1937 lub 1938, — należy przy stosowaniu ulg na rok 1939 brać pod uwagę analogiczne okoliczności i terminy, właściwe dla lat 1937, 1938 lub 1939.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. J. Lubowicki

---

*) **Pełny tekst tego okólnika ogłosiliśmy w OBP za r. 1937, nr 43, str. 656 i n.**

KALENDARZ PODATKOWY

W drugiej połowie grudnia 1938 r. płatne są następujące podatki:

Do 20 grudnia 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w ciągu pierwszych 15 dni grudnia 1938 r.

Do 25 grudnia 1938 r. — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu listopadzie 1938 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 31 grudnia 1938 r. — świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne na rok 1939.

Nadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w grudniu 1938 r., oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w grudniu 1938 r.

VARIA

NORMY ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH NA POMOC ZIMOWĄ.

Świadczenia od dochodu niefundowanego.

Osoby, pozostające w stosunku służbowym lub najmu pracy (funkcjonariusze publiczni, pracownicy umysłowi i prywatni oraz pracownicy fizyczni) opłacają za pośrednictwem swych pracodawców w ciągu 5-ciu miesięcy następujące składki od miesięcznego dochodu netto:

do zł	160			20 gr.
od zł	161	do zł	300	1/4%
„	301	„	600	1/2 „
„	601	„	800	1 „
„	801	„	1200	1 1/2 „
„	1201	„	2500	2 „
„	2501		wzwyż	4 „

Emeryci opodatkowują się według identycznej skali i opłacają świadczenia za pośrednictwem właściwych izb skarbowych lub zakładów, banków, instytucyj publicznych i przedsiębiorstw wypłacających emerytury — względnie opłacają świadczenia z tytułu zajmowania lokali.

Świadczenia od dochodu fundowanego.

1. Osoby, jak wykonywujące wolne zawody (lekarze, adwokaci itd.), rentierzy itp., które opłacają podatek dochodowy z jakiegokolwiek tytułu z wyjątkiem wymienionego wyżej oraz z wyjątkiem z tytułu dochodu, osiąganego z przedsiębiorstwa lub gospodarki rolnej — ponoszą w ciągu 5-ciu miesięcy świadczenia od miesięcznego dochodu netto, według następującej skali:

od zł	160	do zł	300	1/2%
„	301	„	400	3/4 „
„	401	„	600	1 „
„	601	„	1000	2 „
„	1001	„	2000	2,5 „
„	2001	„	3000	4 „
„	3001	„	5000	5 „
„	5001		wzwyż	6 „

2. Zaś w stosunku do dochodu z własności nieruchomej należy stosować poniższe normy:

do zł	120		20 gr.
od zł	121	do zł 300	1/2%
„	301	„ 600	3/4 „
„	601	„ 800	$1^1/_4$ „
„	801	„ 1000	$1^3/_4$ „
„	1001	„ 2000	$2^1/_4$ „
„	2001	„ 2500	3 „
„	2501	wzwyż	4 „

Świadczenia od lokali.

Świadczenia te posiadają charakter pomocniczy, tzn. że posiadacze lokali w miastach i osiedlach o charakterze miejskim, opłacają świadczenia z tytułu posiadanego świadectwa przemysłowego, osiąganego obrotu lub dochodu, świadczeniom tym nie podlegają pod warunkiem, że przypadające na nich świadczenia z innego tytułu uiszczają w wysokości nie niższej od obowiązujących norm i w terminach, wyznaczonych przez właściwe organa akcji.

Lokale służbowe, zawodowe, handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze — zwolnione są od świadczeń lokalowych.

Świadczenia od lokali wynoszą:

od 2 izb	po 0.50 zł	miesięcznie	od	izby	w	ciągu	5	miesięcy
„ 3 „	„ 1 „	„	„	„	„	„	„	„
„ 4 „	„ 2.50 „	„	„	„	„	„	„	„
„ 5 „	„ 5 „	„	„	„	„	„	„	„
„ 6 „ i więcej	„ 7 „	„	„	„	„	„	„	„

Wojewódzkie obywatelskie komitety zimowej pomocy bezrobotnym są upoważnione od obniżenia powyższych zasadniczych norm świadczeń lokalowych dla poszczególnych miejscowości w granicach do 50%.

Lokalne (miejskie) komitety obywatelskie zimowej pomocy bezrobotnym są upoważnione do stosowania indywidualnych zniżek w granicach 50% norm, ustalonych przez wojewódzki obywatelski komitet zimowej pomocy bezrobotnym dla danej miejscowości.

PORADNIA

713. *Księgowy Ar.*

Stan faktyczny. Fabryka A wysyła swój samochód celem sprzedaży na terenie województwa jej wyrobów i zbierania zamówień. Pomocnik handlowy (podróżujący) firmy B jedzie tym samym samochodem, pomagając przedstawicielowi fabryki A przy dokonywaniu powyższych transakcyj. Fabryka A wypłaca firmie B z tego tytułu pewną sumę, w wysokości różnicy między cenami osiąganymi przez fabrykę A przy powyższym procederze a cenami, zazwyczaj liczonymi firmie B przy nabywaniu przez nią od fabryki A tychże wyrobów.—Na postawione na tle powyższego stanu faktycznego pytania odpowiadamy, jak następuje.

Między obu firmami zachodzi **stosunek pośrednictwa handlowego** osobliwego rodzaju, polegającego na umożliwieniu korzystania z pracy pomocnika podróżującego, do której prawo ma inna firma na podstawie umowy o pracę lub zlecenia itp., który jednak występuje z ramienia swego pracodawcy lub zleceniodawcy. Wspomniana różnica cen stanowi prowizję pośrednika (6% y podatek). Odrębne świadectwo zbędne.

714. *Sz. M.*

§ 18 ust. (6) i (7) rozp. wyk. do ustawy o pod. przem. mają następujące brzmienie: „ust. 6. Kwoty, uzyskane ze sprzedaży całego przedsiębiorstwa (cena sprzedażna), jak również kwoty uzyskane ze sprzedaży części majątku, nie stanowiącego przedmiotu ani obrotu ani też produkcji przedsiębiorstwa, nie są obrotami, podlegającymi opodatkowaniu". „ust. 7. Obroty, osiągnięte z rozprzedaży zapasu towarów w związku z likwidacją przedsiębiorstwa, podlegają opodatkowaniu". Z powyższego wynika, że **rozprzedaż towaru likwidującej się spółdzielni,** choćby członkom tejże spółdzielni, stanowi obrót podatkowy.

715. *M. S. B.*

Stan faktyczny gotowizny w kasie winien być zgodny z rachunkiem kasy (zob. OBP, 1937, str. 587). O ile chodzi o przedsiębiorstwo kupca jednoosobowego, który będąc jednocześnie kasjerem miesza kasę przedsiębiorstwa z inną gotówką, braki w kasie nie mogą spowodować zdyskwalifikowania księgowości, podobnie jak takiego skutku mieć nie może zużycie przez kasjera-pracownika funduszów przedsiębiorstwa na cele prywatne.

716. *Księgowy z przypadku.*

Prowadzenie tzw. „brudnej kasy" nie jest konieczne.

717. *Howerla.*

1. **Skorzystanie przez nabywcę pojazdu mechanicznego z ulgi, przewidzianej w ustawie o ulgach inwest., nie odbiera mu prawa potrącenia co rok 1/5 ceny kupna z tytułu odpisów amortyzacyjnych. Tylko bowiem jednorazowego potrącenia z mocy art. 6 ustawy o pod. doch. nie można połączyć z ulgą podatkową (art. 37 ust. 2 ustawy o ulgach inwest.).** Odpisy z tytułu amortyzacji służą, oczywiście, tylko wtedy, gdy samochód jest używany przez właściciela **dla celów przedsiębiorstwa.**

2. To samo dotyczy zakupionego motocykla. Jeżeli motocykl został nabyty w stanie używanym, okres amortyzacyjny może być krótszy od lat pięciu, stosownie do stopnia zużycia.

3. **Suma, zapłacona wyeksmitowanemu lokatorowi ze względu na jego ciężką sytuację,** nie podlega potrąceniu lub odliczeniu od dochodu, ponieważ wypłata ma charakter datku dobroczynnego. — Wydatek ten może być zaksięgowany na specjalnym rku „Ofiar" lub tp.

4. **Odmowa ujawnienia przez sprzedawcę jego nazwiska** w warunkach, które tego nie usprawiedliwiają, powinna nasunąć podejrzenie co do legalności transakcji, choćby tylko ze stanowiska przepisów podatkowych (np. sprzedaż bez świadectwa) i dlatego nie można zalecić nabywania tak zaofiarowanego towaru. — Ponadto nieujawnienie w księgach nazwiska dostawcy może w tych warunkach prowadzić do uznania ich za nieprawidłowe.

718. *Czytelnik M. 2.*

Stanowi niewątpliwie uchybienie, **jeżeli przy pokrywaniu kosztów handlowych (np. składki asekuracyjnej) wekslami obciąża się rk tych kosztów dopiero przy wykupieniu weksli, a nie jednocześnie z wydaniem weksli (własnych)** — przez rk weksli. Księgowania nie wymaga jedynie **wydanie weksli gwarancyjnych** (OBP, 1937, str. 490), ale takiego charakteru nie mają weksle, wydane dla ułatwienia spłacenia długu w w ratach choćby przy tym określono weksle jako wydane na „zabezpieczenie" należnych składek.

Nie uważamy jednakże, żeby powyższe uchybienie będące wynikiem nietrafnej interpretacji umowy i niewłaściwego zakwalifikowania charakteru weksli — mogło być podstawą do uznania ksiąg za nieprawidłowe.

719. *Emka.*

Por. odpow. nr 666 (OBP, nr 48, 1938, str. 771). Pod rządem ustawy z 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli kosztów budowy domu mieszkalnego nie można potrącać z dochodu roku następnego. O tym zaś, co należy uważać za dochód danego roku, decydują, przy prowadzeniu ksiąg handlowych, zasady buchalterii, a mianowicie zamknięcie rachunkowe za miarodajny okres operacyjny (por. § 32 rozp. wyk. do ustawy o pod. doch.).

720. *F. 604. 804.*

Dochód z udziałów w spółce z ogr. odpow. również według stanu prawnego przed nowelą do ustawy o pod. doch. z r. 1938, jest wolny od opodatkowania, **jeżeli spólnicy nie mają na obszarze Państwa miejsca zamieszkania ani też nie przebywają w Polsce dłużej niż rok** (art. 1 ustawy o pod. doch. i § 3 rozp. wyk.). — Powyższy dochód jest w myśl noweli z 1938 r. (DURP, poz. 226) w ogóle wolny od opodatkowania, poczynając od roku podatkowego 1938 r., a więc w odniesieniu do dochodu, osiągniętego przez spółkę w 1936 r., a rozdzielonego między spólnikami w 1937 r.

721. *Jeden z abonentów OBP w Kowlu.*

Stanowisko Urzędu jest zgodne z prawem. **Jeżeli dowód w ubiegłych latach był ustalony na podstawie norm średniej zyskowności,** zostały w ten sposób uwzględnione m. in. i obciążenia podatkowe związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa (por. okólnik M. S. 17.4.1927, LDPO 2220/II), wobec tego **nie można podatków związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa za owe lata odliczać w roku ich faktycznego poniesienia.** Prowadziłoby to bowiem istotnie do dwukrotnego uwzględnienia tego samego wydatku, do czego bynajmniej nie upoważnia wyrok NTA z 13.6.1938 (OBP, 1938, str. 683).

722. *M. K. Łódź.*

Wierzytelność nieściągalna powinna być spisana na straty w tym roku, w którym zaszły okoliczności, świadczące o niemożliwości jej zrealizowania. Poza tym **podstawą spisania na straty jest przedawnienie.** O ile chodzi o dług z rku otwartego, należność za dostarczony towar przedawnia się w zasadzie z upływem 2 lat od daty jej wymagalności.

723. *M. G. Scy i Ska.*

1. **Premią, przyznaną przez zakład ubezpieczoniowy za punktualne płacenie składek,** należy w wypadku PP uznać rk produkcji, na którym PP. księgują te składki, obciążając premią rk zakładu. W dalszym ciągu należy obciążać rk produkcji miesięcznymi składkami na

dobro rku zakładu ubezpieczeniowego, obciążając ten ostatni składkami zapłaconym efektywnie (z uwzględnieniem przyznanej premii).

Odpowiadając, jak wyżej, wychodzimy z założenia, że składki będą księgowane nie bezpośrednio na dobro Rku Kasy, lecz za pośrednictwem rku „T-wa" (Wn Rk „Produkcji", Ma Rk „T-wa"; Wn Rk „T-wa", Ma Rk „Kasy"). Gdyby kontynuować obrany przez PP sposób księgowania (Wn Rk Produkcji Ma Rk Kasy), nie pozostało by nic innego jak i w dalszym ciągu księgować tylko efektywnie płacone składki, przy czym jednak przyznanie premii nie znalazłoby odbicia w księgach.

Jest to tym bardziej niewłaściwe, że premia powinna zmniejszyć księgowo koszty produkcji ubiegłego okresu ubezpieczeniowego (w danym przypadku — 1938 r.), gdy tymczasem przy sytemie PP może ten skutek nastąpić w 1939 r.—jeżeli z premią zostanie skompensowana składka za jeden z pierwszych miesięcy 1939 r.

2. Sumą 7.500 zł, jako wartością spalonych surowców, należy uznać Rk Surowców w ciężar rku zakładu ubezpieczeń — co do sumy 4.250 zł przyznanej tytułem odszkodowania — i rku strat i zysków—co do pozostałej sumy 3.250 zł.

Poza tym mają tu również zastosowanie uwagi, przytoczone wyżej sub 1. Jak PP widzą, jest rzeczą konieczną przeprowadzanie przez rk zakładu ubezpieczeń wszelkich wzajemnych świadczeń i roszczeń, w szczególności — uznawanie tego rachunku co miesiąc składką ubezpieczeniową (w ciężar rku produkcji), bez względu na to, czy wobec wzajemnych pretensji (premia za punktualne płacenie rat, odszkodowanie itp.), składki są efektywnie z kasy wypłacane.

724. *M. D.*

1. **Obrót apteki** podlega podatkowi według stawki 3%, bez względu na to, czy chodzi o specyfiki, nabywane przez nią w stanie gotowym, czy też o lekarstwa, sporządzone w aptece. Ustawa bowiem nie wprowadza pod tym względem żadnego rozróżnienia, zaliczając apteki, jak widać z tytułu rozdziału XIV Części II A taryfy: „apteki (art. 5, punkt 6)", do tych „wszystkich innych przedsiębiorstw handlowych" (art. 5 p. 6 ustawy o pod. przem.), od których pobiera się, zgodnie z art. 7 p. 7, podatek w wysokości 3%.

2. Skład apteczny należy do kategorii przedsiębiorstw handlu towarowego (por. Cz. II A Rozdz. I kat. 2 p. 3 f taryfy), podlega zatem podatkowi od obrotu w wysokości 1,2% wzgl. 1.7% (zależnie od tego, czy są prowadzone prawidłowe księgi handlowe).

3. Jedną księgowością można objąć kilka przedsiębiorstw, należących do tego samego właściciela, a więc w szczególności aptekę i skład apteczny.

4. **Prowadzenie księgi magazynowej (wzgl. towarowej) w tego rodzaju przedsiębiorstwach jak skład apteczny lub apteka, w których przechowuje się ogromną ilość różnych towarów,** stanowiących przedmiot drobnego handlu, nie może być uważane za konieczne (por. OBP, 1938, str. 500 n., wyrok NTA i glosę).

5. Należy sporządzać odrębne wykazy dziennych utargów, obejmujące obroty, które podlegają scalonemu podatkowi przem. (okólnik Min. Sk. z 25.7.35, LDV 18692/4/35).

725. *L. N., Brześć n/B.*

1. **Suma uzyskana z tytułu ustąpienia przez spólnika jawnego (osobę fiz.) udziału w przedsiębiorstwie, nie stanowi dochodu podatkowego** nawet co do nadwyżki ponad udział w kapitale zakładowym spółki (art. 7 ustawy o pod. doch.).

2. Koszt powiększenia źródła dochodu nie może być potrącony w żadnej części z dochodu nabywcy (art. 8 p. 1 ustawy o pod. doch.). Nie inaczej więc należy zakwalifikować nawet niestosunkowe zmniejszenie się aktywów przedsiębiorstwa w związku z przejęciem go

w całości przez dotychczasowego spólnika jawnego.

3. Cena sprzedaży wynosiła, naszym zdaniem, zł 19.000, należy bowiem do kwoty otrzymanej przez spólnika w gotówce dodać skreślone saldo debetowe na jego rku osobistym.

726. *Ars.*

Nadesłanie przez odbiorcę worków do nasypania zakupionego przez niego zboża nie wymaga zaksięgowania. Należy je tylko dla porządku zapisywać w jakimkolwiek notatniku. Jeżeli worki nadesłano obciążone kosztem przewozu, należy tymi kosztami uznać rk kasy w ciężar rku odbiorcy, wzgl. kosztów handlowych, zależnie od tego, kto ponosi koszty przesłania worków.

727. *A. S. Rydułtowy.*

Odpowiedzi listownych nie udzielamy. Poruszone przez Pana zagadnienia jako b. specjalne, zawiłe i połączone z drobiazgowymi obliczeniami nie nadają się do rozstrzygnięcia w Poradni.

728. *Wdzięczny Czytelnik.*

Najlepiej, zdaniem naszym, wystornować wpisaną fakturę, skoro zaksięgowany „towar w drodze" do firmy nie nadszedł, objęty przez kogoś innego.—Pomijamy konsekwencje „odstąpienia" pozwolenia przywozu.

729. *Młyn Parowy G.*

Stanowisko Urzędu znajduje oparcie w przepisie § 30 ust. 1 rozp. wyk. do ustawy o pod. przem. Przepis ten nie wymaga jednak, aby zapasy, z których wydaje się gotowe produkty, pochodziły z tego samego roku gosp. — Wspomniany przez Panów wyrok NTA nie jest nam znany.

730. *Dzierżawcy Młyna Parowego.*

Należy zaksięgować wysłany odbiorcy towar pod datą wysyłki na podstawie faktury, uznając rk towaru i obciążając odbiorcę.

Jeśli inkasent (przedstawiciel), zamieszkały i pracujący dla PP w innym mieście, zdaje im rachunek z inkasa raz tygodniowo, zaksięgowanie zainkasowanych sum musi z natury rzeczy nastąpić **w dacie zdania przez inkasenta rachunku.**

Nadchodzące zboże winno być zaksięgowane z chwilą nadejścia — niezależnie od braku faktury.

Sposób księgowania ob. OBP, rb., nr 49, str. 781.

731. *J. C.*

1. **Na cenę nabycia samochodu** składają się również odsetki, zapłacone z góry za rozłożenie ceny na raty i zwrócony sprzedawcy koszt dostarczenia samochodu. Wydatki te należy księgować na rku ruchomości, nie zaś kosztów handlowych.

2. **Podanie o ulgę w podatku dochodowym,** opłacanym wg Dz. I, powinien nabywca samochodu wnieść w terminie, przepisanym do złożenia zeznania o dochodzie za rok operacyjny, w którym powstało prawo do ulgi, tj. w którym cena została całkowicie uiszczona. Jeżeli nabywca wydał weksle na całą cenę nabycia, przezeń jeszcze nie zapłaconą, cenę uważa się za całkowicie uiszczoną.

3. **Koszty z tytułu robocizny przy budowie garażu** należy księgować na rku nieruchomości, wydatki zaś na benzynę i utrzymanie samochodu na rku kosztów handlowych.

4. Jeżeli nabywca samochodu, chcąc skorzystać z ulgi inwestycyjnej, nie korzysta z prawa jednorazowego potrącenia ceny nabycia samochodu na podstawie art. 6 ust. (2) ustawy o pod. doch., może on — niezależnie od tej ulgi — potrącać corocznie z dochodu z tytułu odpisu amortyzacyjnego 20% ceny nabycia, zgodnie z § 14 ust. 3 p. 9 rozp. wyk. do ustawy o pod. doch.

Co do wartości, będącej podstawą odpisów, zob. wyżej p. 1. — **W 1938 r. można spisać z omawianego tytułu na straty 20% ceny samochodu, zakupionego w listopadzie tego roku** (okólnik

Min. Sk. z dn. 18.11.1936 r. LDV 24674/2/36 (ust. 4).

5. Zachodzi podstawa do zapisania **w księgach za 1938 r. sumy zasądzonej na rzecz odbiorcy w 1938 r. z tytułu pretensji pochodzących z 1937 r.** (w którym księgi nie były jeszcze prowadzone), jeżeli przy założeniu ksiąg za 1938 r. należności takiej nie wpisano do inwentarza i na rku odbiorcy z powodu nieprzyznania jej, gdyż w omawianej sytuacji podstawę do uznania rku odbiorcy stwarza dopiero wyrok sądowy.

732. *APETE. Łódź.*

1. W myśl art. 58 § 1 Kod. Handl. w inwentarzach i bilansach należy wartość poszczególnych przedmiotów majątkowych oznaczać podług ich wartości rzeczywistej. Wynika stąd, że **wierzytelności i zobowiązania w obcych walutach powinien kupiec jednoosobowy przeliczyć wg. kursu giełdowego dla obcej waluty z dnia bilansowego** (tak też Góra, Bilanse, 1938, str. 106; Allerhand, Kod. Handl., art. 58, uw. 7). W ten sposób przy odmiennym kursie waluty w dniu bilansowym w porównaniu z kursem w dniu zaciągnięcia zobowiązania, musi wyniknąć różnica kursowa na rku wierzyciela. Stanowisko władzy jest więc słuszne w zasadzie. Jednakże, zdaniem naszym, wadliwe oszacowanie należności do bilansu, nie jest powodem do odrzucenia ksiąg.

2. Zwolnienie obrotów z eksportu od pod. przem. wymaga udowodnienia tych obrotów prawidłowymi księgami handlowymi.

733. *Elib.*

Nabywca przedsiębiorstwa nie może potrącić z dochodu z tego przedsiębiorstwa podatku dochodowego, zapłaconego za zbywcę, skoro podatku tego nawet ten ostatni nie mógłby potrącić ze swego dochodu. Ponadto nabywca przedsiębiorstwa nie odpowiada za podatek dochodowy wymierzony poprzedniemu właścicielowi przedsiębiorstwa.

Podatek od lokali obciąża nabywcę przedsiębiorstwa od początku następnego miesiąca po zajęciu lokalu i dlatego będzie on mógł odpowiednią część podatku odliczyć od dochodu. **Za podatek od obrotu przedsiębiorstwa** za lata ubiegłe nabywca odpowiada z majątku przedsiębiorstwa na równi ze zbywcą (art. 135 OP.) i dlatego **nabywca przedsiębiorstwa jest uprawniony do odliczenia od dochodu całej zaległości zapłaconej za zbywcę.**

Podatki przejęte przez nabywcę winny

być zapisane na rku podatków najpóźniej z chwilą włożenia nań obowiązku ich zapłaty pismem Urzędu. Będą one jednak, jako zaległe, odliczalne od dochodu pod warunkiem faktycznego ich zapłacenia w miarodajnym roku operacyjnym (por. w OBP, 1938, str. 697, nasz artykuł.

Skorowidz rzeczowy

---

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia"
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Józef Filip Hoppenfeld — Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308—Poczt. konto rozrachunkowe Nr. 176—Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor Dr. Emanuel Iserzon Drukarnia Wydawnicza, Warszawa, Kaczа 15, telefon 603-46